

Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів з історії

Для ефективного контролю успішності учнів важливо не тільки виявити те, що вони знають і вміють, а й об'єктивно оцінити їхні знання та вміння. Підсумком контролю має бути оцінювання, яке передбачає зіставлення того, що школярі засвоюють, з тим, що вони повинні засвоїти відповідно до вимог навчальної програми.

Оцінка - кількісний показник якості результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Оцінка є важливим засобом стимулювання учнів до навчання тоді, коли вона сприймається як нагорода за наполегливу та сумлінну працю; може впливати на учнів і негативно, якщо неправильно вмотивована, супроводжується образливими зауваженнями, байдужістю вчителя до учня, до результатів його роботи.

Критерій - міра оцінки, показник, на основі якого визначається рівень оволодіння знаннями, уміннями і навичками.

Основними критеріями оцінювання знань є:

- 1) *глибина* - кількість усвідомлених учнем істотних зв'язків і відношень у знаннях;
- 2) *повнота* - кількість усіх елементів знання про вивчений об'єкт;
- 3) *міцність* - збереження в пам'яті вивченого матеріалу, безпомилковість його відтворення;
- 4) *оперативність* - уміння учня використовувати знання у стандартних однотипних умовах;
- 5) *якість* - критерій, що охоплює повноту, міцність, глибину, оперативність знань тощо;
- 6) *гнучкість* - уміння учня використовувати знання у змінних, варіативних умовах;
- 7) *систематичність* - засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності та наступності.

За цими критеріями визначають рівні знань учнів: **репродуктивний** (знання сприйняті, зафіксовані в пам'яті і можуть бути відтворені); **реконструктивний** (знання застосовуються в стандартних або варіативних умовах); **творчий** (знання продуктивно застосовуються в змінених, нестандартних ситуаціях).

На основі критеріїв розрізняють рівні навчальних досягнень учнів:

- 1) **початковий** (рецептивно-репродуктивний), що характеризується первинними уявленнями про предмет вивчення, фрагментарністю відповідей учнів;
- 2) **середній** (репродуктивний), опанувавши який учень здатний розв'язувати найпростіші завдання за зразком, відтворювати основний зміст навчального матеріалу, володіє елементарними навчальними вміннями;
- 3) **достатній** (конструктивно-варіативний) характеризується знанням суттєвих ознак понять, оперуванням ними, розв'язуванням стандартних завдань, умінням робити висновки, виправляти допущені помилки, однак невмінням переносити і використовувати знання в інших навчальних ситуаціях;
- 4) **високий** (творчий), ознаками якого є систематизоване застосування їх для виконання творчих завдань, самостійне оцінювання різних явищ, фактів, уміння обстоювати особисту позицію.

Послідовність вивчення курсів української та всесвітньої історії по класах

Клас	Курси	Кількість годин
5	Історія України (Вступ до історії)	35
6	Історія України. Всесвітня історія (Історія стародавнього світу)	35 35
7	Історія України Всесвітня історія	35 35
8	Історія України Всесвітня історія	52 35
9	Історія України Всесвітня історія	52 35

10	Історія України	Всесвітня	35 35
11	Історія України	Всесвітня	35 35
12	Історія України	Всесвітня	70 35

КЛАСИФІКАЦІЯ УМІНЬ І НАВИЧОК УЧНІВ З ІСТОРІЇ

- Уміння і навички
- Загально навчальні
- Предметно історичні
- Мовленнєві (усні та письмові)
- Розумові
- Хронологічні
- Картографічні
- Спеціальні

ОСНОВНА ШКОЛА				
аналізувати інформацію; виділяти головні ідеї в тексті чи розповіді вчителя; синтезувати засвоєну інформацію; співставляти та порівнювати однотипні явища, інформацію з різних джерел; оцінювати окремі факти, події; формулювати нескладні висновки та узагальнення; аналізувати та узагальнювати; будувати доказ чи спростування; давати визначення понять на основі вивченого матеріалу; визначати головне та другорядне, об'єктивне та суб'єктивне;	самостійно будувати відповідь, використовуючи різні джерела знань; давати усний відгук на відповідь однокласника; писати коротке оповідання про подію; оцінювати власну відповідь; складати оповідання (письмово або усно) по картині; готувати повідомлення і доповіді та виступати перед однокласниками; брати участь в дискусії, аргументувати власну позицію з посиланням на джерело; давати усний відгук на повідомлення і доповіді інших учнів;	визначати дати і хронологічні межі подій; співвідносити рік зі століттям, століття з тисячоліттям; співвідносити дати подій з певним періодом історії; правильно користуватися лінією часу; встановлювати послідовність та синхронність історичних подій; складати хронологічні таблиці; синхронізувати події історії України та всесвітньої історії; складати синхроністичні таблиці;	визначати географічне положення країни, рельєф місцевості; показувати на карті місця історичних подій; читати історичну карту, правильно використовуючи знання легенди карти; виконувати завдання на контурній карті; використовувати карту як джерело інформації при характеристиці історичних подій, явищ, процесів; користуючись картою, визначати причини та наслідки історичних подій, пов'язані з геополітичними чинниками і факторами навколишнього середовища;	самостійно здобувати інформацію з тексту та позатекстових компонентів підручника з історії; аналізувати нескладні та адаптовані джерела історичної інформації; визначати, застосовувати історичні терміни та поняття, конкретизуючи поняття на прикладах чи визначаючи ознаки поняття на основі аналізу фактів; розповідати про історичні події й явища та описувати їх; давати історичну характеристику видатним діячам; формулювати емоційно-ціннісну оцінку історичних подій і діяльності історичних осіб; визначати причини, сутність, наслідки та значення історичних явищ та подій;
складати порівняльну та	складати різні типи планів;	виділяти сутнісні ознаки	використовувати картографічну	висловлювати власну точку зору щодо

узагальнюючу характеристику явищ, процесів; складати нескладні таблиці та схеми і будувати відповідь на основі схеми чи таблиці.	користуватись словниками; розповідати на основі плану.	історичного періоду чи етапу.	інформацію для пояснення розвитку міжнародних відносин, політичних інтересів тієї чи іншої країни.	історичної інформації й обґрунтовувати її; відокремлювати упереджену інформацію від неупередженої.
СТАРША ШКОЛА				
аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг інформації у певній системі; оцінювати, порівнювати, пояснювати факти і явища дійсності на основі інформації, отриманої з різних джерел знань; користуватися науковою термінологією; застосовувати поняття як інструмент пізнання нового; порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати факти та діяльність осіб, спираючись на набуті знання, власну систему цінностей; проводити нескладні дослідження.	писати есе з викладенням власної позиції; висловлювати власну точку зору, формулювати і захищати власну позицію під час усної і письмової дискусії; брати участь в обговоренні історичних питань; готувати аналітичні доповіді, реферати та виступати перед однокласниками; давати розгорнуту рецензію на відповіді та виступи інших учнів; складати тези, розгорнутий та опорний конспект і будувати відповідь на цій основі; користуватись довідковою літературою та Інтернетом для самостійного пошуку інформації.	розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляти історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії; використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу.	аналізувати інформацію карти як джерело знань про геополітичні інтереси країн у конкретно-історичний період; аналізувати карту як джерело інформації про основні тенденції розвитку міжнародних відносин та місця в них України; на основі карти пояснювати причинно-наслідкові та інші зв'язки між подіями і явищами; характеризувати історичний процес та його регіональні особливості, спираючись на карту.	визначати роль людського фактора в історії, давати багатогранну характеристику історичних особистостей, розкривати внутрішні мотиви їхніх дій, складати політичні та історичні портрети; виявляти протиріччя в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі; самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел та історичні факти, явища, події; критично аналізувати та оцінювати історичні джерела; виявляти тенденційну інформацію та пояснювати її необ'єктивність; оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських та національних цінностей.

Історія

При оцінюванні навчальних досягнень з історії за основу береться:

- поступове зростання рівня вимог до учнів від класу до класу відповідно до рівня набуття учнями ключових та предметних компетентностей;
- рівень оволодіння основними питаннями змісту та переліком вмінь і навичок, що їх учні мають набути під час вивчення курсів історії України та всесвітньої історії відповідно з врахуванням вікових особливостей пізнавального процесу школярів.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) може повторити тему уроку, назвати одне - два поняття, які вивчалися протягом теми, одну - дві події, персоналії чи історико-географічні об'єкти, що вивчалися протягом теми
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні "так - ні"; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома - трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; впізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; може пояснити легенду історичної карти
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, з використанням понять та термінів, що подані у тексті підручника, називаючи одну дві основні дати; розпізнає на історичній карті різноманітні історико-географічні об'єкти та використовує карту для локалізації історичного змісту підручника за допомогою вчителя
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначає окремі ознаки історичних понять, називає дати подій, що вивчаються; показує на карті історико-географічний об'єкт з використанням легенди карти; розпізнає різноманітні історичні джерела за їх видами (речові, візуальні, етнографічні, текстові тощо)
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, розповідає про історичну постать на основі матеріалів підручника, встановлює хронологічну послідовність трьох - чотирьох подій; користується джерелами історичної інформації і за допомогою вчителя використовує для пояснення основного змісту теми
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ та процесів; самостійно "читає" історичні карти з допомогою їх легенди; самостійно працює з матеріалами підручника, встановлює відповідність подій та явищ
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять та користується ними, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах періоду з курсу історії України та всесвітньої історії; використовує історичну карту як джерело знань
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; розпізнає історичний факт та його інтерпретацію; дає порівняльну характеристику історичних явищ,

		самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події у межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на запропоновані історичні джерела; порівнює і систематизує дані історичних джерел, включаючи історичні карти; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії в межах вивченого історичного періоду
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може аргументовано висловлювати власні судження в усній та письмовій формі, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії; аналізує історичні джерела в їх багатоаспектному та багатоперспективному вимірі
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання; самостійно добирає інформацію про минуле, аналізує та узагальнює її, пов'язує конкретну тему з широким історичним контекстом, використовує міжпредметні зв'язки

Критерії оцінювання мовного та змістового оформлення есе

Критерії оцінювання змісту есе	Бали	Критерії оцінювання мовного оформлення есе
Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів		Грамотність
		орфографічні, пунктуаційні, помилки
Побудованому учнем (ученицею) тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи; теза не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного аргументу.	1	13 і більше
Побудоване учнем (ученицею) висловлення характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному	2	12

рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики і граматична будова мовлення; теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладу немає або він не є доречним.

Учневі (учениці) слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлення, потребує збагачення та урізноманітнення лексики й граматична будова висловлення; теза частково відповідає запропонованій темі; наведений аргумент не впливає з тези; приклад не є доречним; висновок сформульовано нечітко.	3	11
--	---	----

Висловлення учня (учениці) за обсягом складає дещо більше половини від норми й характеризується певною завершеністю, зв'язністю; чіткіше мають розрізняватися основна та другорядна інформація; висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами; є недоліки за сімома показниками: посереднє розуміння теми; порушення послідовності побудови твору; рівень словникового запасу нижче середнього; відносна стильова єдність твору; не сформульовано вправно тезу; наведено один аргумент.	4	9-10
---	---	------

За обсягом робота учня (учениці) наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито; не сформульовано вправно тезу; наведено один аргумент; приклад непереконливий; висновок лише частково відповідає тезі, не пов'язаний з аргументом та прикладом; трапляються недоліки за низкою показників (до шести): роботі властива поверховість висвітлення теми, не простежується основна думка, відносно струнка побудова твору, середній рівень словникового запасу, бракує стильової єдності.	5	7-8
--	---	-----

За обсягом висловлення учня (учениці) сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний; учень (учениця) наводить один доречний аргумент; наводить непереконливий приклад; висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами; робота характеризується недоліками за п'ятьма показниками: помітний її репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий, учень (учениця) неточно добирає слова й синтаксичні конструкції.	6	5-6
Учень (учениця) самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, формулює тезу, яка відповідає запропонованій темі; наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі є недоліки (до чотирьох): відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди конкретне, просторовий виклад міркувань, не підкріплених фактичним матеріалом нелогічне розташування абзаців, переходи між ними не є вмотивованими; основна думка не аргументується.	7	4
Учень (учениця) самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлення, загалом ґрунтовно висвітлює тему, формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; наводить один доречний аргумент; приклад не конкретизований; висновок відповідає запропонованій темі; трапляються недоліки за трьома показниками: невміння пов'язати предмет обговорення із сучасністю, не добирає переконливі докази для обґрунтування певного явища, відносно багатство словникового запасу, робота не відзначається різноманітністю та чіткістю слововживання.	8	3

Учень (учениця) самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; наводить один доречний приклад; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації тощо.	9	1+1(негруба)
Учень (учениця) самостійно будує послідовний, повний текст, урахує комунікативне завдання, чітко формулює тезу; певним чином аргументує різні погляди на проблему, наводить два доречні й переконливі аргументи, приклади; неординарна побудова твору, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту, але за одним із критеріїв допущено помилку; висновок відповідає запропонованій темі й впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів.	10	1
Учень (учениця) самостійно будує послідовний, повний текст, урахує комунікативне завдання; вправно формулює тезу; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, наводить два доречні й переконливі аргументи для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; приклади конкретизовані; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю; висновок відповідає запропонованій темі й впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів.	11	1 (негруба)

Учень (учениця) самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.

12

–

Критерії оцінювання наукових робіт, рефератів

№	Критерій	Бали
1.	Аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження	2
2.	Вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела	2
3.	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни	2
4.	Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних	2
5.	Обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження	2
6.	Відповідність вимогам оформлення наукових робіт	2

Критерії оцінювання робіт за самостійними завданням

Критерії оцінки самостійної роботи	Бали
Наявна власної (авторської) позиції; пов'язаність змісту роботи, із сучасними українськими реаліями (практичними чи теоретичними); наявність висновку й посилань на літературу і джерела.	10-12

Робота виконана на достатньому теоретичному рівні, містить аналіз побаченого. Має незначні недоліки з питань самостійної роботи, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно.	9-7
Не містить критичного аналізу, неповністю висвітлена проблематика. Робота має компілятивний характер, помилки в оформленні.	6-4
В роботі відсутня авторська позиція. Плагіат, не самостійно виконана робота	1-3

Шкала балів відповідно до критеріїв оцінювання проекту

0 балів – інформація щодо проекту повністю не відповідає критерію оцінювання (взагалі не стосується даного критерію або інформація відсутня);

1-2 бали - інформація щодо проекту не відповідає критерію оцінювання (інформацію подано неповно та непереконливо для оцінювання даного критерію);

3-4 бали - інформація щодо проекту відповідає критерію оцінювання у незначній мірі (слабкі сторони даного критерію видимі більше, ніж сильні);

5-6 балів - інформація щодо проекту частково відповідає критерію оцінювання (є адекватною відносно критерію оцінювання, проте містить помітні слабкі сторони);

7-9 балів - інформація щодо проекту відповідає критерію оцінювання у значній мірі (має чіткі риси, які вказують на те, що проектна заявка відповідає даному критерію);

10-12 балів - інформація щодо проекту повністю (максимально) відповідає критерію оцінювання (є досконалою відповідно до даного критерію).

Оцінювання роботи учасників проекту

Критерії оцінювання	Завжди	Часто	Іноді	Ніколи
1. Бере участь в обговоренні ключових питань				
2. Вміє розподіляти послідовність дій кожного члена команди				
3. Співпрацює з іншими під час роботи над досягненням спільних цілей				
4. Висуває нові ідеї				
5. Вносить конструктивні пропозиції				
6. Уміє вислухати товаришів				
7. Ретельно обдумує інформацію				
8. Уміє порівнювати та узагальнювати				

висунуті товаришами ідеї				
9. Уміє коректно відстоювати власну точку зору				
10. Уміє з'ясовувати те, що не зрозуміло				
11. Уміє приймати допомогу товаришів				
12. Підбадьорює та підтримує товаришів				

Оцінювання практичних робіт

Програмою з історії (в усіх класах) в межах кожної теми передбачено проведення **практичних робіт**. Виконання практичних робіт сприяє глибшому засвоєнню нового матеріалу учнями та формуванню й розвитку у них загальнонавчальних і спеціальних предметних умінь.

Практична робота – це, переважно, самостійна робота учнів над окремими питаннями теми, мета якої – опрацювати різноманітні джерела знань: підручник, текстові та візуальні джерела, інтернет-ресурси, музейні експозиції, відомості місцевих історичних пам'яток тощо. Така робота може виконуватися як у класі, так і вдома, але з обов'язковою презентацією її результатів на уроці.

Одним з видів практичних робіт є роботи з історичною картою. Карти - це доцільний і необхідний засіб навчання, що використовується на всіх його етапах: під час вивчення нової теми, у процесі закріплення та узагальнення вивченого, на етапі перевірки знань і вмінь школярів. Завдання до історичних карт учні можуть виконувати як на уроці, так і вдома, з наступною презентацією результатів своєї роботи. Специфіка завдань до контурних карт у тому, що вони виявляють розвиток уявлень учнів про історичний простір та здатність застосовувати здобуті знання. Багато хто з учителів пропонує учням виконувати завдання до контурної карти вдома, не враховуючи, що в домашніх умовах дитина лише перенесе на контурну карту позначене в атласі, на карті підручника. Це чисто репродуктивне учіння, наслідком якого є, у кращому разі, запам'ятовування того, як історичні об'єкти розміщені на карті. Щоб забезпечуватися відбір та перетворення важливих історичних відомостей у графічний формат, *учні мають виконувати завдання до контурних карт лише у класі*. Тільки за умови, що робота з контурною картою – це класна практична робота, результати її виконання можна оцінювати у масштабі **1- 9 балів**.

Згідно з чинною Програмою порядок проведення практичних робіт та оцінювання їх результатів залишається в компетенції вчителя. Він може включити практичну роботу як окрему ланку уроку у процес вивчення нового матеріалу, узагальнення або закріплення. У цьому випадку на правій сторінці журналу поруч з назвою теми робиться відповідний запис. Наприклад: «Підрахунок історичного часу. Виконання вправ на співвіднесення року – століття – тисячоліття» або «Територіальне розташування та історичне походження рідного міста/села. Позначення на контурній карті місцезнаходження історико-географічних об'єктів рідного краю»(Вступ до історії. 5 клас).

Якщо практична робота проводиться протягом усього уроку, на правій сторінці журналу робиться запис: Практичне заняття на тему «_____».

Оцінювати у балах результати виконання кожним учнем кожної практичної роботи – не обов'язково. Важливо добитися виконання практичної роботи усіма присутніми у класі учнями. Щоб забезпечити оцінювання виконаних робіт, доцільно практикувати само- і взаємооцінювання. Оцінка за практичну роботу виставляється тим учням, роботи яких

перевірив учитель. Відповідний оцінний бал учитель вписує на лівій сторінці журналу у колонці під датою, коли ця робота виконувалась.

Тестовий контроль

Перший рівень передбачає виконання завдань візуального ряду: учні визначають історичну особистість за портретом, пам'ятку культури - за ілюстрацією, історичну подію - за картосхемою.

Другий рівень передбачає виконання завдань на встановлення відповідності (між поняттями та їхніми визначеннями, між історичними діячами та їхніми характеристиками, між подіями та роками, коли вони відбувалися, між подіями та їхніми наслідками), встановлення послідовності подій.

Третій рівень передбачає роботу учня з історичними документом та виконання тестових завдань до нього, а також вибір трьох правильних відповідей із семи запропонованих.

Четвертий рівень передбачає виконання творчих завдань різних видів: складання тез або плану, підготовку статті до словника-довідника, роботу з таблицею, заповнення «дискусійної павутини», обґрунтування своєї позиції за допомогою методу «Прес».

Тематичний контроль знань з кожної теми передбачає виконання одного із варіантів. Кожен варіант складається з 12 завдань: 1-9 – це завдання переважно закритого типу; 10-12 – завдання відкритого типу, що пов'язані між собою та передбачають розгорнуту відповідь учня.

Завдання 1-3 першого рівня передбачають вибір однієї правильної відповіді із чотирьох запропонованих. За виконання завдання можна отримати 1 бал.

Завдання 4-5 другого рівня передбачають утворення логічних пар та визначення послідовності подій. За виконання завдання на встановлення послідовності можна отримати 1 бал (Коли перша й остання події визначені в часі правильно), 2 (коли всі події розташовані у правильній послідовності).

Завдання 6-8 третього рівня передбачають опрацювання фрагмента історичного документа чи витягу з праці історика за допомогою трьох запропонованих запитань, завдання 9 передбачає вибір трьох правильних відповідей з семи запропонованих. За виконання завдань 6-8 можна отримати 1,5 бали – відповідно по 0,5 за кожну правильну відповідь; за виконання завдання 9-1,5 бали – відповідно по 0,5 за кожен правильний вибір.

Завдання 10-12 пов'язані за змістом (стосується однієї події чи історичного явища). Завдання 10 передбачає знання хронології, термінології, територіальних змін, історичних особливостей. Максимальна оцінка – 1 бал, якщо відповідь повна. Завдання 11-12 передбачає визнання причин, сутності, особливостей та наслідків запропонованих подій та явищ. За правильну відповідь можна отримати 2 бали.

Виконання завдань тематичного контролю розраховане на 45 хвилин.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА

Під час оцінювання навчальних досягнень із правознавства враховується:

- рівень оволодіння знаннями про систему об'єктивно існуючих державно-правових реалій;
- рівень умінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;
- рівень сформованості навичок діяти згідно з нормами права в конкретних життєвих ситуаціях.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми
	2	Учень (учениця) на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих
	3	Учень (учениця) одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника
II. Середній	4	Учень (учениця) відповідає на окреме запитання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття
	5	Учень (учениця) відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять
	6	Учень (учениця) у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватися за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів
	8	Учень (учениця) в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може співставляти, узагальнювати інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акта за допомогою вчителя
	9	Учень (учениця) оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; уміє вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації, дати відгук (рецензію) на відповідь іншого учня
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати

		повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та певні правові ситуації, може використовувати інформацію з додаткової літератури (використання додаткової літератури не є обов'язковою вимогою)
	12	Учень (учениця) ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній урочній діяльності (участь у дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання